

Årsrapport 2012

Kompetansesenter i lindrende behandling, Midt-Norge
Avdeling Palliasjon, Kreftklinikken, St. Olavs Hospital
www.palliasjon-midt.no
palliasjon-midt@stolav.no

Målsetting

Kompetansesenter i lindrende behandling Midt-Norge (heretter kalt KLB) skal fremme palliasjon som fagfelt og bidra til bedre pasientbehandling i helseregion Midt-Norge.

Dette skal blant annet skje gjennom arbeid med:

- Et helhetlig palliativt tjenestetilbud i spesialist- og kommunehelsetjenesten
- Palliative tiltak i primærhelsetjenesten av høy kvalitet
- Godt samarbeid mellom primær- og spesialisthelsetjenesten med fokus på sømløse pasientforløp
- Undervisning, forskning og fagutvikling

Bakgrunn

KLB ble opprettet i 2002 som en følge av et nasjonalt politisk vedtak. KLBs funksjon er beskrevet i sentrale dokumenter som Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen, Nasjonal strategi for kreftområdet og flere nasjonale offentlige utredninger (NOU). KLB ble innledningsvis finansiert gjennom et ekstraordinært tilskudd til sykehuset som et prosjekt over Nasjonal kreftplan. Vi er nå videreført som en integrert del av den ordinære virksomheten i Helse Midt-Norge.

Organisering

KLB er organisert som en del av Kreftklinikken Avdeling for Palliasjon, St. Olavs Hospital og drives i tett samarbeid med European Palliative Care Research Centre (PRC). Kontorlokalene er i Bevegelsessenteret, 3. etasje, St. Olavs Hospital/NTNU.

Økonomi

KLB disponerer en legestilling og to administrative stillinger. Samlede driftsutgifter i 2012 var kr. 2 759 000.

Bemanning

• Anne Kari Knudsen	Daglig leder fra 1. august 2012
• Lars Øyvind Ofstad	Koordinator
• Ragnhild Green Helgås	Konsulent
• Grete Søbstad	Kreftsykepleier ansatt ved Avdeling Palliasjon, Seksjon lindrende behandling. Har arbeidet ved KLB i 50 % fra 1. september 2012

Meråker kommune
Utvikle interkommunalt samarbeid

tilskudd fra Helsedirektoratet kr 100 000,-

Sør-Trøndelag

St. Olavs Hospital HF: 297 950 innbyggere per 1.1.2012

- St. Olavs hospital, herunder Orkdal sjukehus og Røros sykehus som har lokalsykehusfunksjon
  - o Onkologisk avdeling: Kreftklinikken, St. Olavs Hospital
    - Avdeling Palliasjon
      - Seksjon lindrende behandling (SLB) inkl. palliativt team
      - Kompetansesenter i lindrende behandling (regionalt palliativt senter)
    - Avdeling Kreft Orkdal Sjukehus:
      - Palliativt team
      - Onkologisk poliklinikk

Seksjon lindrende behandling: Kreftklinikken ved St. Olavs Hospital HF har i 2012 økt sin satsing på palliasjon som fagfelt. Prinsippet om integrasjon av palliasjon i onkologien har vært sentralt. Seksjon lindrende behandling, SLB, ved Avdeling Palliasjon tilbyr utredning og behandling av palliative pasienter på et høyt internasjonalt nivå. For å kunne tilby behandling til flere pasienter har det i 2012 blitt tilført økte legeressurser til Avdeling Palliasjon. Den polikliniske virksomheten har økt samtidig som det har vært nødvendig å utvide sengekapasiteten fra 12 til 16 senger. De fire ekstra sengene er lokalisert i sengepost for generell onkologi, noe som medfører økt integrasjon av palliasjon inn i onkologien. Kreftklinikken har hatt økt fokus på pasientforløp noe som har medført redusert liggetid. På denne måten har flere pasienter fått mulighet til å komme tidligere hjem og flere pasienter har fått tilbud om innleggelse.

Avdeling Kreft, Orkdal Sjukehus ble etablert i november 2012, og gir et onkologisk og palliativt tilbud til kreftpasienter i Orkdalsregionen. Avdelingen er organisert under Kreftklinikken, St. Olavs Hospital. Orkdal Sjukehus har lokalsykehus funksjon for ca. 95 000 mennesker. Det er beregnet at anslagsvis 500 personer med tilhørighet Orkdal Sjukehus får en kreftdiagnose årlig de nærmeste årene og at ca. 4500 personer i samme geografiske område vil leve med en kreftdiagnose. Basert på disse tallene og på driftstall fra Kreftklinikken St. Olavs Hospital, er aktiviteten ved Avdeling Kreft, Orkdal Sjukehus ved full drift estimert til å være følgende: ca. 1000 kjemoterapikurer per år og ca. 100 polikliniske konsultasjoner per uke. Aktiviteten har blitt gradvis opptrappet siden etableringen i november 2012. Det er ansatt 3 kreftsykepleiere samt 1 onkolog i 100 % stilling med gradvis opptrapping til 2 onkologer senere i 2013. Med etableringen av Avdeling Kreft ved Orkdal sjukehus får kreftpasientene et behandlingstilbud nærmere sitt nærmiljø. Å oppnå gode pasientforløp med smidige vekslinger mellom ulike nivåer i helsetjenesten og mellom ulike profesjoner er en viktig målsetting for etableringen. Systematisk evaluering av tilbudet i form av et treårig forskningsprosjekt som involverer alle aktører igangsettes i løpet av 2013.

Nettverk og fagutvikling

- Kreftklinikken, St. Olavs Hospital er godkjent av Helsedirektoratet som utdanningssted for Kompetanseområde i palliativ medisin
- Forum for Kreftsykepleie (FKS) lokallag Trondheim

- Kreftkoordinatorer i Trondheim, Malvik, Melhus, Fosenregionen og Samhandlingsenheten i orkdalsregionen (SiO)
- Fosen distriktsmedisinske senter
- Tre kommunale prosjekter i lindrende behandling

Sør-Trøndelag har ikke et fylkesdekkende nettverk for ressurspersoner i kreftomsorg. Det er egne nettverk i kommunene som tilhører «Samhandlingsenheten i Orkdalsregionen» (SiO), på Fosen og i Trondheim kommune (kontaktpersoner for kreft). Det er også et samarbeid i fjellregionen, der Holtålen og Røros kommune samarbeider med Os kommune (Hedmark fylke og Helseregion Sør-Øst).

Kompetansesenteret er involvert i et nettverk av ressurspersoner i kreftomsorg og lindrende behandling i SiO, der 13 kommuner i nedslagsfeltet til Orkdal sjukehus deltar. Det er avviklet fagdager i samarbeid med kompetansesenteret 9.2.2012 og 25.10.2012.

Prosjekter

Kompetansesenteret har støttet følgende prosjekter i regi av kommunehelsetjenesten i 2012:

Skaun kommune (SiO) *tilskudd fra Helsedirektoratet kr 1 000 000,-*
Interkommunalt kompetansenettverk i kreftomsorg og lindrende behandling

Melhus kommune *tilskudd fra Helsedirektoratet kr 151 300,-*
Kompetansesikring

Røros kommune *tilskudd fra Helsedirektoratet kr 100 000,-*
Lindrende behandling i kommunehelsetjenesten

Møre og Romsdal

Helse Møre og Romsdal (256 628 innbyggere per 1.1. 2012)

- Ålesund sjukehus: nedslagsfelt ca. 90 000
  - o Kreftavdeling
  - o Onkologisk poliklinikk
  - o Palliativt team
- Volda sjukehus: nedslagsfelt ca. 40 000
  - o Palliativt team Volda
  - o Onkologisk poliklinikk Volda sjukehus
- Molde sjukehus: nedslagsfelt ca. 90 000
  - o Palliativt senter Molde
  - o Onkologisk poliklinikk Molde
- Kristiansund sykehus: nedslagsfelt ca. 40 000
  - o Palliativt team Kristiansund
  - o Onkologisk poliklinikk Kristiansund

Nettverk og fagutvikling

- Kreftavdelinga, Ålesund sjukehus er godkjent av Helsedirektoratet som utdanningssted for Kompetanseområde palliativ medisin
- Nettverk av ressurspsykeleiere i kreftomsorg og lindrende behandling
- Forum for Kreftpsykeleie (FKS) lokallag Sunnmøre og lokallag Nordmøre og Romsdal
- Kreftkoordinatorer i Ålesund, Volda, Ulstein, Sula, Averøy, Sykkylven, Molde, Kristiansund, Haram og Fræna/Eide
- Sju kommunale prosjekter i lindrende behandling

Møre og Romsdal har god dekning av palliative team ved alle sykehusene i fylket. Der er også onkologiske poliklinikker ved alle sykehus, samt kreftavdeling ved Ålesund sjukehus.

Det er et godt etablert nettverk av ressurspsykeleiere i kreftomsorg og lindrende behandling i kommunene som utgjør det tidligere Helse Sunnmøre i nedslagsfeltet til Ålesund og Volda sjukehus. Nettverket drives av de palliative teamene ved sykehusene i samarbeid med kompetansesenteret, Kreftforeningen og Høgskolen i Ålesund. I løpet av 2012 har alle onkologiske poliklinikker og palliative team blitt samlet organisatorisk under kreftavdelingen i Ålesund.

Det ble arrangert fagdag i ressursnettverket på Sunnmøre 7.3.2012, i tillegg til flere samlinger for de lokale nettverksgruppene under ledelse av de respektive palliative team. FKS arrangerte fagdag 10.4.2012. Det palliative miljøet i Kristiansund driver i samarbeid med FKS et nettverk i kreftomsorg og palliasjon som har bestått siden kreftforeningens «R4»-nettverk ble avvirket. Nettverket arrangerer årlig samling for sine medlemmer, som også kommer fra kommunene i hele Nordmøre og Romsdal.

Prosjekter

Kompetansesenteret har støttet følgende prosjekter i regi av kommunehelsetjenesten i 2012:

Kristiansund og Ålesund kommuner <i>Hospiteringsprosjekt Rokilde og Blindheim</i>	<i>tilskudd fra Helsedirektoratet kr 750 000,-</i>
Sula kommune <i>Utvikling gjennom kunnskap</i>	<i>tilskudd fra Helsedirektoratet kr 640 000,-</i>
Fræna og Eide kommuner <i>Lindring på tvers</i>	<i>tilskudd fra Helsedirektoratet kr 500 000,-</i>
Molde kommune <i>Standardsetting</i>	<i>tilskudd fra Helsedirektoratet kr 350 000,-</i>
Haram kommune <i>Kompetansehevande tiltak</i>	<i>tilskudd fra Helsedirektoratet kr 250 000,-</i>
Ulstein kommune <i>Eit verdig liv til det siste</i>	<i>tilskudd fra Helsedirektoratet kr 250 000,-</i>
Skodje kommune <i>Kompetansehevande tiltak til lindrande behandling</i>	<i>tilskudd fra Helsedirektoratet kr 158 498,-</i>

Kompetanseheving

Kurs og fagdager

I 2012 arrangerte KLB følgende kurs med helsepersonell som arbeider med palliasjon fra hele regionen som målgruppe:

- Avansert kurs i lindrende behandling 29.-30.3.2012
- Regionssamling for palliative team 29.11.2012
- Grunnleggende kurs i lindrende behandling 10.-12.12.2012.

I tillegg har KLB deltatt i undervisning i forbindelse med følgende kurs og fagdager:

- Midtnorsk lungeforum 19.10.2012
- Fagdag SiO 25.10.2012
- Geriatrikurs St. Olav 27.11.2012
- Undervisning og uketjeneste for medisinstudenter

Ukentlig regional undervisning og litteraturgjennomgang i palliasjon

KLB startet høsten 2012 med en gjennomgang av relevante aktuelle vitenskapelige artikler om kreft og palliasjon via videokonferanse. Videoundervisningen inngår i kreftklinikkenes faste undervisning i palliasjon og fyller krav til denne undervisningen for å være godkjent som utdanningssted for Kompetanseområde palliativ medisin. Alle som arbeider med palliative pasienter som er tilknyttet helsenet i regionen er velkommen til å delta. Hver første tirsdag i måneden diskuteres en sykehistorie og relevant problemstilling for flere faggrupper, for øvrig presenteres en publikasjon som utgangspunkt for diskusjon. I løpet av 2012 har 14 artikler dannet grunnlag for undervisning blitt gjenstand for drøfting, samtidig som man har drøftet to kasuistikker. Tilbudet har blitt svært positivt mottatt og vil bli videreført i 2013.

Kompetanseområde palliativ medisin

To avdelinger i regionen er godkjent av Helsedirektoratet som utdanningssted for Kompetanseområde i palliativ medisin, Avdeling Palliasjon ved Kreftklinikken, St. Olavs Hospital og Kreftavdelinga, Ålesund Sjukehus. Ytterligere informasjon om ordningen finnes her: [Kompetanseområde palliativ medisin](#)

Forskning

KLB drives i tett samarbeid med European Palliative Care Research Centre (PRC) (www.ntnu.no/prc) som ivaretar forpliktelsen et regionalt kompetansesenter har for å drive forskning innen palliasjon. PRC ble etablert i 2009 med støtte fra Kreftforeningen, St. Olavs Hospital og NTNU som et nasjonalt og internasjonalt forskningscenter med bidragsyttere fra mange land og faggrupper basert på mangeårig forskningsaktivitet innen fagfeltet. PRC har som overordnet målsetting å forbedre pasientbehandling gjennom forskning, undervisning og implementering av resultater i klinisk praksis. Hovedsatsningsområdene er symptomlindring (hovedsakelig smerte og kakeksi) og gjennomføring av kliniske studier som spenner fra basalforskning til store prospektive kliniske studier. PRC har etablert et eget internasjonalt doktorgradsprogram innen palliasjon. For resultater, publikasjoner, doktorgrader og pågående forskningsprosjekter vises det til PRC sin hjemmeside og årsrapport for 2012. Regionale forskningsprosjekter vil vi fortløpende orientere om på vår egen hjemmeside.

KLB fikk i august 2012 ny daglig leder som også er ansvarlig for den administrative driften av PRC. Dette medfører et enda tettere samarbeid mellom KLB, forskningsmiljøet og klinikken. KLB vil i 2013 i tillegg initiere egne regionale forskningsprosjekt og alle ansatte ved KLB vil være aktive bidragsyttere i forskning som drives i regi av PRC og Kreftklinikken, St. Olavs Hospital. For detaljer om pågående

prosjekter og stipendiater tilknyttet PRC, NTNU, KLB og Kreftklinikken, St. Olavs Hospital vises det til årsrapport for PRC (www.ntnu.no/prc).

Informasjonsarbeid

Kartlegging av palliativ virksomhet

KLB er ansvarlig for helseregion Midt-Norge i pallreg.no, et nasjonalt register for palliative virksomheter. KLB har oversikt over lokale og regionale palliative tiltak som fyller kriteriene for oppføring i registeret. Dette inkluderer også oversikt over mottakere av særskilt tilskudd til lindrende behandling over statsbudsjettet fra Helsedirektoratet.

Hjemmeside

KLB arbeider for at nettsiden www.palliasjon-midt.no skal være et ressurscenter for alle som arbeider med pasienter i en palliativ fase av sin sykdom. Arbeid med revisjon av innhold samt redesign av hjemmesiden ble påbegynt i desember 2012 og ny hjemmeside vil presenteres i løpet av våren 2013.

Facebook

KLB opprettet i 2012 egen side på facebook: www.facebook.com/klbmidt norge

Nyhetsbrev

KLB sendte det første nyhetsbrevet i desember 2012 og planlegger å sende ut 4-6 nyhetsbrev per år. Hensikten med nyhetsbrevene er å informere om relevante arrangement, endringer av regelverk, oppdatering av retningslinjer etc. Nyhetsbrev vil sendes til kontaktpersoner i hele regionen. Ved ønske om å bli lagt til eller slettet fra adresselisten, kontakt KLB per epost: palliasjon-midt@stolav.no

Konferanser og annen utadrettet virksomhet

EAPC Research Network

- KLB har sekretærfunksjon for EAPC Research Network (www.eapcrn.org)
- KLB la i løpet av første halvår 2012 ned betydelige ressurser i planlegging og gjennomføring av European Association for Palliative Care (EAPC) sin syvende forskningskongress som ble arrangert i Trondheim 7.-9. juni 2012. Kongressen samlet 1172 deltakere fra 49 land. Programmet var i hovedsak basert på innleverte abstracts, som nådde et rekordhøyt antall på 678.
- KLB har sekretærfunksjon for vitenskapelig komité for den 8. EAPC World Research Congress som avholdes i Lleida, Spania i 2014 (www.eapcnet.eu/research2014)

Nordic Specialist Course in Palliative Medicine

- KLB har sekretærfunksjon for Nordisk spesialistkurs i palliasjon (NSCPM) (www.nscpm.org)

Landskonferansen 2014

- Norsk Palliativ Forening og Norsk Forening for Palliativ Medisin sin Landskonferanse i palliasjon vil bli avholdt i Trondheim i 2014. KLB vil bidra til arrangementet.

Samarbeid med Kreftforeningen

KLB har jevnlig kontakt med Kreftforeningen og samarbeider for tiden om følgende prosjekter:

- Interkommunalt kompetansenettverk for ressurspersoner i kreftomsorg og lindrende behandling SiO
- Nettverk for ressurspersoner i kreftomsorg og lindrende behandling Helse Nord-Trøndelag
- Nettverk av ressurspsykepleiere i kreftomsorg og lindrende behandling tidl. Helse Sunnmøre
- Vurdering, evaluering og innstilling av kommunale søknader om midler til kreftkoordinatorer